

Õiguskantsler

Riigikogu esimees
riigikogu@riigikogu.ee

Teie 20.02.2014 nr RP-6-4/14/170

Meie 19.03.2014 nr 8-1/140269/1401256

**Ettepanek anda nõusolek Riigikogu liikmelt Urbo Vaarmannilt saadikupuutumatus
äravõtmiseks ja tema osas kohtumenetluse jätkamiseks**

Austatud Riigikogu esimees

Kooskõlas põhiseaduse §-ga 76 ja § 139 lõikega 3, õiguskantsleri seaduse § 1 lõikega 3 ning kriminaalmenetluse seadustiku §-ga 379 teen Riigikogule ettepaneku anda nõusolek Riigikogu liikmelt Urbo Vaarmannilt saadikupuutumatus äravõtmiseks ja tema osas kohtumenetluse jätkamiseks seoses käesolevale ettepanekule lisatud riigi peaprokuröri taotluses kirjeldatud asjaoludega.

PS § 76 kohaselt on Riigikogu liige puutumatu. Teda saab kriminaalvastutusele võtta ainult õiguskantsleri ettepanekul Riigikogu koosseisu enamuse nõusolekul.

Kriminaalmenetluse seadustiku (KrMS) § 375 lg 2 kohaselt järgitakse seadustiku 14.ptk sätteid, sh taotletakse Riigikogu nõusolekut süüdistusakti koostamiseks isikute suhtes, kes on Riigikogu nõusoleku andmise otsustamise ajal Riigikogu liikmeks sõltumata sellest, kas tegu on pandud toime enne ametikohale asumist või ametisoleku ajal.

Riigikogu juhatuse 30.10.2013 otsusega nr 173 „Riigikogu liikme volituste lõppemine ja asendusliikme asumine Riigikogu liikmeks“ ([RT III, 05.11.2013, 1](#)) loeti Riigikogu liikmeks alates 2013. aasta 31. oktoobrist Urbo Vaarmann, kes on ka käesoleval ajal Riigikogu liige.

Riigi peaprokuröri 20.02.2014 õiguskantslerile esitatud taotlusest nähtuvalt koostati süüdistusakt, millega esitati Urbo Vaarmannile süüdistus karistusseadustiku (KarS) § 210 lg 2 ja § 297 lg 2 järgi, juba 07.02.2013, seega enne Urbo Vaarmanni Riigikogu liikmeks asumist. Nimetatud põhjustel ei käsitle minu ettepanek Riigikogule nõusoleku andmist Urbo Vaarmanni kohta süüdistusakti koostamiseks, vaid tema osas kohtumenetluse jätkamiseks.

Riigikohus asus 17.02.2014 otsusega kohtuasjas nr [3-4-1-54-13](#) seisukohale, et Riigikogu liikme kriminaalvastutusele võtmist PS § 76 teise lause tähenduses tuleb vaadelda ajas kulgeva protsessina, mis algab tema suhtes süüdistusakti koostamise või kokkuleppe sõlmimisega ja lõpeb kohtuotsuse jõustumise või kriminaalmenetluse lõpetamisega. See tähendab, et kui isik süüdistusakti koostamise ajal veel Riigikokku ei kuulu, ent tema volitused Riigikogu liikmena

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

tekivad enne järgneva kriminaalmenetluse (kohtumenetluse) lõppu, algab Riigikogu liikme kriminaalvastutusele võtmine PS § 76 teise lause tähenduses menetleja esimese toiminguga, mis tehakse pärast süüdistatava Riigikogu liikme volituste tekkimist. Seega on sellise toiminguga tegemiseks vaja ka õiguskantsleri ettepanekul antud Riigikogu nõusolekut.

Vastavalt KrMS § 378 lõikele 5 tutvub õiguskantsler vajaduse korral kriminaaltoimiku materjaliga, kuid ei kontrolli ega hinda kogutud tõendeid. KrMS § 379 lõike 4 kohaselt ei tohi õiguskantsler Riigikogule ettepanekut tehes väljuda kahtlustuse (süüdistuse) sisust. See tähendab muuhulgas seda, et juhul kui Riigikogu otsustab anda loa Riigikogu liikme kohta süüdistusakti koostamiseks või tema osas kriminaalmenetluse jätkamiseks, kehtib see vaid konkreetse kuriteo ja nende konkreetsete asjaolude suhtes, mida on ettepanekus käsitletud. KrMS § 382 lg 3 kohaselt ei ole Riigikogu uut nõusolekut vaja samade asjaolude pinnalt kuriteo kvalifikatsiooni või süüdistusakti muutmise korral, samuti uue süüdistusakti koostamiseks.

Käesoleva ettepaneku ülesehitus järgib KrMS § 379 lõikes 3 sätestatud. Esmalt on tuginedes riigi peaprokuröri taotluses märgitule kajastatud kuriteo asjaolud, süüdistuse sisu ja kuriteo kvalifikatsioon. Seejärel on esitatud õiguskantsleri kontrolli järeldus ettepanekut põhjendava muu asjaoluna.

I Riigi peaprokuröri taotlus

Vastavalt KrMS § 378 lõikele 1 esitas riigi peaprokurör Norman Aas 20.02.2014 õiguskantslerile taotluse teha Riigikogule ettepanek anda nõusolek Riigikogu liikmelt Urbo Vaarmannilt saadikupuutumatus eest äravõtmiseks kohtumenetluse jätkamiseks.

Taotlusest nähtub, et Politsei- ja Piirivalveameti keskkriminaalpolitsei korrupsioonikuritegude büroo alustas kriminaalasja nr 12221000009 menetlust 30.01.2012.

30.09.2012 koostas uurimisasutus kohtueelse menetluse kokkuvõtte ja edastas kriminaalasja Lõuna Ringkonnaprokuratuuri.

07.12.2012 tunnistas prokuratuur eeluurimise lõpuleviiduks ja andis KrMS § 224 korras toimiku koopiad kaitsjatele tutvumiseks ning taotluste esitamiseks.

07.02.2013 lõpetas prokuratuur kriminaalmenetluse osaliselt Urbo Vaarmanni kahtlustuses KarS § 293 lg 2 p 1 järgi.

07.02.2013 koostas Lõuna Ringkonnaprokuratuur süüdistusakti, millega esitas süüdistuse Urbo Vaarmannile KarS §-de 210 lg 2 ja 297 lg 2 järgi; OÜ-le Puhkepesa KarS §-de 210 lg 3 ja 297 lg 3; Oleg Kuzminile KarS § 210 lg 2 järgi; OÜ-le Avicia KarS § 210 lg 2 järgi ja Ülle Märsile KarS § 293 lg 2 p 1 järgi.

26.06.2013 määrusega andis Tartu Maakohus süüdistatavad kohtu alla, kuna leidis, et esineb küllaldane alus kriminaalasja arutamiseks kohtuistungil üldmenetluse korras.

09.01.2014 esitas Urbo Vaarmanni kaitsja kohtule taotluse asja arutamise edasilükkamiseks kuni Urbo Vaarmanni saadikupuutumatus eest küsimuse lahendamiseni. Kaitsja asus seisukohale, et ilma saadikupuutumatus eest ära võtmata ei ole kohtumenetlust võimalik jätkata.

14.01.2014 tegi Taru Maakohus riigi peaprokurörile ettepaneku koostada õiguskantslerile taotlus Riigikogule Urbo Vaarmanni saadikupuutumatus eest äravõtmise ettepaneku tegemiseks.

Riigi peaprokuröri taotlusest nähtuvad lühidalt alljärgnevalt toodud kuriteo asjaolud (täpsem ülevaade on esitatud käesolevale ettepanekule lisatud riigi peaprokuröri taotluses).

Urbo Vaarmannile on esitatud süüdistus **KarS § 210 lg 2 järgi** kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises, s.o ajavahemikul 06.09.2010 kuni 21.05.2012 pettuse teel soodustuse saamises ning **KarS § 297 lg 2 järgi** kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises, s.o ajavahemikul aprill 2012 kuni mai 2012 Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (PRIA) ametnikule pistise andmises, kui see on toime pandud vähemalt teist korda. Alates 15.07.2013 on sama tegu karistatav KarS § 297 lg 2 p 1 järgi.

III Õiguskantsleri kontroll

Kooskõlas KrMS 378 lõikega 5 olen tutvunud kõigi kriminaaltoimiku materjalidega, samuti kriminaalasjas tõe väljaselgitamiseks läbiviidud jälitusmenetluse (jälitustoimiku) ning jälitustoiminguteks vastavalt eeluurimiskohtuniku ja prokuratuuri loa andmise materjalidega.

Ma ei tuvastanud, et esineksid KrMS § 378 lõikes 6 nimetatud alused („poliitiliselt erapoolik või muul põhjusel ilmselgelt põhjendamatu“) riigi peaprokuröri taotluse tagastamiseks.

Rõhutan veelkord, et täites õiguskantslerile seadusega pandud ülesandeid Riigikogule ettepaneku tegemisel ei ole õiguskantsleri pädevuses anda hinnangut tõendite lubatavusele ega tõendite piisavusele esitatud süüdistuse põhjendamiseks. Õiguskantsleri pädevuses ei ole anda seisukoht süüdistatava süü olemasolu ega selle tõendatuse kohta. Nõusoleku andmisel Riigikogu liikme Urbo Vaarmanni suhtes eelkirjeldatud asjaoludel kohtumenetluse jätkamiseks ei otsusta ka Riigikogu süü küsimust. Vastavalt PS § 22 lõikele 1 ei tohi kedagi käsitada kuriteos süüdi olevana enne, kui tema kohta on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder

Lisa: Riigiprokuratuuri 20.02.2014 taotlus nr RP-6-4/14/170 – 7 lehel 1 eks